

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Niende Afdeling)

6. september 2022*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – artikel 82 TEUF – ret til information under straffesager – ret til at blive informeret om tiltalen – direktiv 2012/13/EU – artikel 6, stk. 1 – anvendelsesområde – artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – effektiv domstolsbeskyttelse – klagesøgsmål om straffesagens uforholdsmæssigt lange varighed – national lovgivning, der kun tillader personer, der har status som mistænkt eller tiltalt, at indgive et sådant klagesøgsmål – artikel 267 TEUF – artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement – åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence«

I sag C-95/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Judecătoria Târgu-Mureş (retten i første instans i Târgu-Mureş, Rumænien) ved afgørelse af 28. januar 2022, indgået til Domstolen den 11. februar 2022, i sagen indledt af

Delgaz Grid SA,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, S. Rodin, formanden for Fjerde Afdeling, C. Lycourgos (refererende dommer), som fungerende dommer i Niende Afdeling, og dommer J.-C. Bonichot,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i overensstemmelse med artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement,

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT 2012, L 142, s. 1), artikel 82 TEUF og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

* Processprog: rumænsk.

- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag indledt af Delgaz Grid SA på grund af varigheden af den strafforfølgning, som Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia (anklagemyndigheden ved retten i første instans i Alba Iulia, Rumænien) (herefter »anklagemyndigheden«) har indledt for bedrageri, intellektuelt falsk og dokumentfalsk, der har medført en stigning i de gasfakturaer, som de endelige forbrugere har betalt.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 1 i direktiv 2012/13, der har overskriften »Genstand«, fastsætter:
- »Dette direktiv fastsætter regler om retten til information for mistænkte og tiltalte personer vedrørende deres rettigheder i straffesager og tiltalen mod dem. Direktivet fastsætter også regler om retten til information for personer i sager vedrørende fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre vedrørende deres rettigheder.«
- 4 Direktivets artikel 2 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1:
- »Direktivet finder anvendelse fra det tidspunkt, hvor en person af de kompetente myndigheder i en medlemsstat bliver gjort opmærksom på, at vedkommende er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling, indtil sagen afsluttes, dvs. indtil spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået den strafbare handling, er afgjort endeligt, herunder efter omstændighederne indtil der er idømt straf, og en eventuel appelsag er afgjort.«
- 5 Direktivets artikel 4 omhandler meddelelsen om rettigheder i forbindelse med anholdelse af en mistænkt eller tiltalt person, og dets artikel 5 vedrører denne meddelelse under sager angående en europæisk arrestordre.
- 6 Samme direktivs artikel 6, stk. 1, fastsætter:
- »Medlemsstaterne sikrer, at en mistænkt eller tiltalt modtager information om den strafbare handling, som udgør grundlaget for mistanken eller tiltalen. Denne information gives straks og i en tilstrækkelig detaljeret form til at sikre en retfærdig behandling af sagen og en effektiv udøvelse af retten til et forsvar.«

Rumænsk ret

- 7 Artikel 488a i Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (lov nr. 135/2010 om strafferetspleje) af 1. juli 2010 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 486 af 15.7.2010) (herefter »strafferetsplejeloven«) med overskriften »Indgivelse af klagesøgsmål« bestemmer:
- »1. Hvis strafforfølgningen eller dommens afsigelse ikke finder sted inden for en rimelig frist, er det muligt at indgive et klagesøgsmål med påstand om, at sagen fremmes.
2. Et klagesøgsmål kan indgives af den mistænkte, tiltalte, offeret, den civile part og den civilretligt ansvarlige part. Under sagens behandling kan anklagemyndigheden ligeledes indgive klagesøgsmål.

[...]«

Hovedsagen, det præjudicielle spørgsmål og retsforhandlingerne for Domstolen

- 8 Den strafforfølgende myndighed ved Inspectoratul de Poliție Județean Alba – Serviciul de Investigare a Criminalității Economice (politiinspektoratet i Alba-distriktet – kontoret for efterforskning af økonomisk kriminalitet, Rumænien) indledte den 1. juli 2019 en efterforskning af ansatte i Delgaz Grid, der angiveligt med egen vinding for øje bl.a. havde fjernet materialer og driftsgoder, hvis vedligeholdelse de var betroet, fremmet fjernelse af brændstof ved at forfalske dokumenter og foretaget aktiviteter, som kunne forvolde tab og forringe distributionstjenestens rette funktion. Denne efterforskning gav anledning til, at der den 2. juli 2019 blev indledt strafforfølgning for navnlig magtmisbrug og uretmæssig tilegnelse af midler, som den 8. januar 2020 blev udvidet til at omfatte bedrageri, intellektuelt falsk og dokumentfalsk. Henset til denne strafforfølgning blev der indledt straffesag, som blev anordnet af anklagemyndigheden.
- 9 Den 29. oktober 2020 blev efterforskningen opdelt af anklagemyndigheden, således at strafforfølgningen for bedrageri, intellektuelt falsk og dokumentfalsk gav anledning til, at der blev indledt en særskilt straffesag, som udgør hovedsagen. I forbindelse med behandlingen af denne straffesag blev der foretaget ca. 87 ransagninger på Delgaz Grids vedtægtsmæssige hjemsted og i selskabets lokaler, hvorefter der blev beslaglagt flere dokumenter, og ca. 174 ansatte eller tidligere ansatte blev afhørt som vidner.
- 10 Den 21. juli 2021 anlagde Delgaz Grid sag ved Judecătoria Târgu-Mureș (retten i første instans i Târgu-Mureș, Rumænien), som er den forelæggende ret, hvorved straffesagens varighed anfægtedes, idet den efter Delgaz Grids opfattelse var urimeligt langvarig.
- 11 Den 4. august 2021 krævede anklagemyndigheden denne sag afvist, for så vidt som Delgaz Grid i straffesagen i hovedsagen ikke havde status af mistænkt eller tiltalt, hvilket imidlertid kræves i henhold til strafferetsplejeloven med henblik på anlæggelse af et sådant søgsmål.
- 12 Delgaz Grid har i denne henseende i det væsentlige gjort gældende, at en national lovgivning, der kun tillader en person at klage over varigheden af en straffesag, hvis vedkommende formelt har fået anklageskriftet forkyndt, hvorved vedkommende er blevet gjort til genstand for strafforfølgning som mistænkt eller tiltalt, er i strid med EU-retten. Delgaz Grid er navnlig af den opfattelse, at det, henset til den omstændighed, at direktiv 2012/13 ikke indeholder en definition af begreberne »mistænkte« eller »tiltalte«, skal afgøres, om disse begreber omfatter personer, som de facto har en sådan status.
- 13 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at den i hovedsagen omhandlede situation er omfattet af EU-rettens anvendelsesområde, for så vidt som Delgaz Grid har gjort gældende, at den nationale lovgivning, der regulerer søgsmålet til anfægtelse af straffesagens varighed, og som fremgår af strafferetsplejelovens artikel 488a, stk. 2, henset til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, er i strid med EU-retten, navnlig artikel 6, stk. 1, i direktiv 2012/13, chartrets artikel 47 og artikel 82 TEUF.
- 14 Den forelæggende ret har anført, at Domstolens besvarelse af det forelagte spørgsmål vil påvirke udfaldet af hovedsagen. Den har i denne henseende for det første præciseret, at Curtea Constituțională (forfatningsdomstol, Rumænien) har fastslået, at strafferetsplejelovens artikel 488a, stk. 2, er i overensstemmelse med den rumænske forfatning, for det andet, at på

tidspunktet for Delgaz Grids anlæggelse af sagen til anfægtelse af varigheden af den i hovedsagen omhandlede straffesag var strafforfølgingen baseret på materielle kendsgerninger (strafforfølging in rem), og at dette selskab ikke havde status som mistænkt eller tiltalt, for det tredje, at den rumænske lovgiver kun anerkender muligheden for at anlægge det søgsmål, der er foreskrevet i national ret, i tilfælde af en urimelig forlængelse af straffesagen, for personer, der er genstand for en strafferetlig anklage, og som formelt har fået forkyndt anklageskriftet mod dem, dvs. personer, der har status som mistænkt eller tiltalt, og endelig, for det fjerde, at de nationale retters praksis består i at afvise klagesøgsmål til anfægtelse af varigheden af en straffesag i situationer som den, der har ført til forelæggelsen for Domstolen af den foreliggende sag.

- 15 På denne baggrund har Judecătoria Târgu-Mureş (retten i første instans i Târgu-Mureş) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er artikel 6[, stk. 1,] i [direktiv 2012/13], sammenholdt med artikel 82 TEUF og [chartrets] artikel 47 om adgangen til effektive retsmidler og retten til en upartisk domstol [...], til hinder for en national lovgivning, ifølge hvilken personer, der er anklaget for en lovovertrædelse, men formelt ikke er blevet forkyndt noget anklageskrift [mod sig], ikke har ret til at klage over den urimeligt lange sagsbehandlingstid for den straffesag, i hvilken disse personer er genstand for efterforskning?«

- 16 Den forelæggende ret har på grundlag af artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement anmodet om, at den foreliggende sag undergives en fremskyndet procedure.

Om Domstolens kompetence

- 17 I henhold til procesreglementets artikel 53, stk. 2, kan Domstolen, når det er åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence til at behandle en sag, til enhver tid efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse uden at fortsætte sagens behandling.
- 18 Denne bestemmelse skal anvendes i nærværende sag.
- 19 Det følger af fast praksis, at Domstolen inden for rammerne af en præjudiciel forelæggelse i henhold til artikel 267 TEUF udelukkende kan fortolke EU-retten inden for grænserne af de kompetencer, som den er blevet tildelt (dom af 19.11.2019, A.K. m.fl. (Den øverste domstols disciplinærafdelings uafhængighed), C-585/18, C-624/18 og C-625/18, EU:C:2019:982, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 I henhold til dets artikel 1 fastsætter direktiv 2012/13 regler om retten til information for mistænkte og tiltalte personer vedrørende deres rettigheder i straffesager og tiltalen mod dem.
- 21 I overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, finder dette direktiv anvendelse fra det tidspunkt, hvor en person af de kompetente myndigheder i en medlemsstat bliver gjort opmærksom på, at vedkommende er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling, indtil sagen afsluttes, dvs. indtil spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået den straffbare handling, er afgjort endeligt, herunder efter omstændighederne, indtil der er idømt straf, og en eventuel appelsag er afgjort.

- 22 Nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, der er den bestemmelse, som den forelæggende ret har henvist til, fastsætter, at medlemsstaterne sikrer, at en mistænkt eller tiltalt modtager information om den strafbare handling, som udgør grundlaget for mistanken eller tiltalen, og at denne information gives straks og i en tilstrækkelig detaljeret form til at sikre en retfærdig behandling af sagen og en effektiv udøvelse af retten til et forsvar.
- 23 I den foreliggende sag har Delgaz Grid bestridt det forhold, at det ikke er muligt at anlægge et søgsmål i henhold til strafferetsplejeloens artikel 488a med henblik på at anfægte den urimelige lange varighed af straffesager vedrørende lovovertrædelser, som selskabet mener at være mistænkt for, eftersom denne bestemmelse kun giver mulighed for at anlægge et sådant søgsmål for personer, der har status som »mistænkt« eller »tiltalt«, hvilket Delgaz Grid ikke har.
- 24 I denne henseende bemærkes, at det – til trods for formuleringen af det forelagte spørgsmål, som kunne antyde, at Delgaz Grid er genstand for en strafferetlig anklage – fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at dette ikke er tilfældet. På tidspunktet for anlæggelsen af søgsmålet i henhold til strafferetsplejeloens artikel 488a var den omhandlede strafforfølgning ikke blevet indledt mod Delgaz Grid, og sidstnævnte havde ikke formelt fået forkyndt et anklageskrift mod sig.
- 25 Som anført i nærværende kendelses præmis 20 og 21 begrænser direktiv 2012/13 sig til at fastsætte regler om retten til information for mistænkte og tiltalte personer vedrørende deres rettigheder i straffesager og tiltalen mod dem fra det tidspunkt, hvor en person af de kompetente myndigheder gives meddelelse om, at vedkommende er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling.
- 26 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at eftersom Delgaz Grid ikke er genstand for en straffesag og ikke har modtaget sådan information fra de kompetente nationale myndigheder, er den i hovedsagen omhandlede situation ikke omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2012/13, og at direktivets artikel 6, stk. 1, som det forelagte spørgsmål vedrører, følgelig ikke finder anvendelse i den foreliggende sag.
- 27 Artikel 82 TEUF – som ligeledes er nævnt af den forelæggende ret, og som indleder kapitel 4, der har overskriften »Retligt samarbejde i straffesager«, i EUF-traktatens afsnit V vedrørende et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – fastsætter i øvrigt de foranstaltninger, som EU-lovgiver skal vedtage med henblik på at gennemføre et fuldstændigt samarbejde mellem medlemsstaterne på det strafferetlige område, og fastsætter reglen om, at dette samarbejde skal baseres på princippet om gensidig anerkendelse. Idet denne artikel udelukkende er rettet til EU-institutionerne, finder den ikke anvendelse i den foreliggende sag (jf. i denne retning dom af 7.6.2012, Vinkov, C-27/11, EU:C:2012:326, præmis 41 og 42).
- 28 Endelig bemærkes, at for så vidt angår medlemsstaternes virke er chartrets anvendelsesområde defineret i chartrets artikel 51, stk. 1, hvorefter chartrets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten (dom af 16.12.2021, AB m.fl. (Ophævelse af en amnesti), C-203/20, EU:C:2021:1016, præmis 37).
- 29 Nævnte artikel 51, stk. 1, i chartret bekræfter i øvrigt Domstolens faste praksis om, at de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Unionens retsorden, kan anvendes i alle situationer, der reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer (dom af 16.12.2021, AB m.fl. (Ophævelse af en amnesti), C-203/20, EU:C:2021:1016, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

- 30 Når en retlig situation ikke henhører under EU-rettens anvendelsesområde, har Domstolen således ikke kompetence til at træffe afgørelse herom, og de bestemmelser i chartret, der eventuelt er blevet påberåbt, kan ikke i sig selv danne grundlag for denne kompetence (dom af 16.12.2021, AB m.fl. (Ophævelse af en amnesti), C-203/20, EU:C:2021:1016, præmis 39).
- 31 Dette er tilfældet i den foreliggende sag, hvorfor chartrets artikel 47 ikke finder anvendelse.
- 32 Eftersom ingen af de tre bestemmelser, som den forelæggende ret har anmodet om en fortolkning af, finder anvendelse i den foreliggende sag, skal det følgelig på grundlag af procesreglementets artikel 53, stk. 2, fastslås, at det er åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare det spørgsmål, som Judecătoria Târgu-Mureş (retten i første instans i Târgu-Mureş) har forelagt.
- 33 Under disse omstændigheder er det uforholdsmæssigt, at Domstolen tager stilling til den forelæggende rets anmodning om, at den foreliggende sag undergives den fremskyndede procedure.

Sagsomkostninger

- 34 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

Af disse grunde bestemmer Domstolen (Niende Afdeling):

Det er åbenbart, at Den Europæiske Unions Domstol ikke har kompetence til at besvare det spørgsmål, der er forelagt af Judecătoria Târgu-Mureş (retten i første instans i Târgu-Mureş, Rumænien) ved afgørelse af 28. januar 2022.

Underskrifter